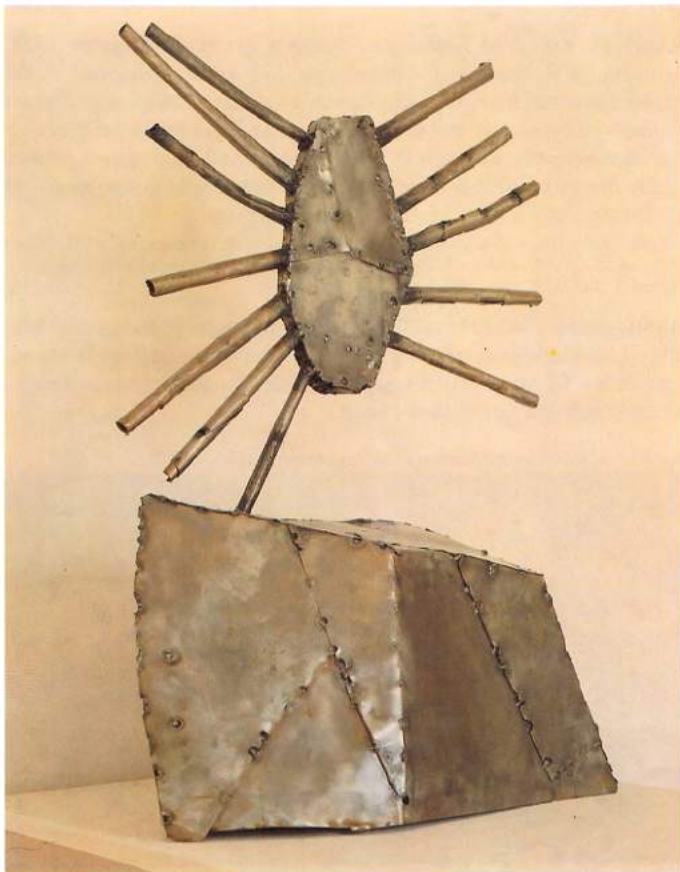




M. RAŠICA, *Velika česma u Dubrovniku*. Zagreb, Moderna galerija

**RAŠICA, Božidar (Boško)**, arhitekt, scenograf i slikar (Ljubljana, 28. XII. 1912 — Zagreb, 13. IX. 1992). Studirao arhitekturu u Rimu, Beogradu, Varšavi i Zagrebu, gdje je diplomirao 1942. U Varšavi je povremeno (1936. i 1937) radio kod V. Paskowskoga, a u Zagrebu (1939) u

A. RAŠIĆ, *Pejzaž*



gradskome Odsjeku za urbanizam i u ateljeu D. Iblera. God. 1954. osnovan je projektni biro Rašica u kojemu je glavni projektant. Od 1966. predaje na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Projektirao je niz stambenih, sajamskih te školskih zgrada. U arhitektonsko-urbanističkoj djelatnosti ističu se u Zagrebu kuće za ljetovanje u Šestinama (1932) i Mlinovima (1942), stambena zgrada u Vukovarskoj aveniji (1953), škola u Mesićevoj ulici (1953), dvije stambene zgrade na Savskoj cesti (1954), poslovni objekt Jadran-filma (1956), paviljoni »Mašinogradnje« (1956) i Njemačke (1964) na Zagrebačkome velesajmu te dvadesetak stambenih zgrada u Zadru (1953–65). God. 1958. projektira tri vile u Ženevi, idejnu studiju za poslovno-stambeni objekt u Milanu i vilu kraj Washingtona. Radio je na urbanističkome planu Sarajeva (1946), na regulaciji Zadra (1946, 1957 i 1961) te arhitektonsko-urbanističke studije turističkih građevina u Biogradu na moru (1967) i detaljni urbanističko-arhitektonski plan Vrsara (1971). Sudjelovao na natječajima za urbanističko rješenje Zagrebačkoga velesajma (1957) i prostora oko Trga maršala Tita (1958). Izveo je adaptacije Zagrebačkoga dramskoga kazališta (1954) i Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu (1966–68) te Hrvatskoga narodnoga kazališta u Splitu (1970–80). Poslije 1983. radi na projektima adaptacije tvrđave Revelin u Dubrovniku.

Od 1952. radi scenografije za mnoge domaće i svjetske pozornice (Zagreb, Dubrovnik, Split, London, Berlin, New York, Pariz, Tokio). U svojim rješenjima raskida sa scenskim iluzionizmom i deskripcijom dajući boji i obliku simboličnu namjenu. Njegove scenografije omogućuju pokretljivost elemenata pozornice i njezino povezivanje s gledalištem, čime uspijeva prekinuti tradicionalno kruto dvojstvo kazališnoga prostora. Ističu se scenografije za predstave *Henrik IV.* L. Pirandella (1956), *Angélique* J. Ibarta (1957), *Heraklo* M. Matkovića (1958), *Carmen* G. Bizeta (1959), *Korjolan* S. Šuleka (1959), *Boris Godunov* M. P. Musorgskoga (1960), *Makete* I. Maleca (1961), *Trilo* i *Kresida* W. Shakespearea (1963), *Hovanščina* M. P. Musorgskoga (1963), *Katarina Izmailova* D. Šostakovića (1963), *Kralj umire* E. Ionesca (1964), *Operabus* P. Schaeffera (1965), *Caligula* A. Camusa (1967), *Oluja* S. Šuleka (1970), *Lorenziaccio* A. Musseta (1975), *Nabucco* G. Verdija (1984).

Slikarstvom se bavi od rane mladosti na poticaj strica Marka Rašice. Raspon njegove palete kreće se od zažarene boje ranih dubrovačkih radova (*Kosta Strajnić*, 1935) preko zasićenih tonova (*Burin u Gružu*, 1935) do stišanih suzvučja petoga desetljeća, nastalih pod zagrebačkim nebom (*Ulica u Zagrebu*, 1941). God. 1940–47. razdoblje je oblikovnoga sažimanja koje se može označiti kao predapstrakcija (*Iza Lotrščaka*, oko 1941; *Vojna pekara*, 1946; *Veduta*, 1946). Njegovo djelovanje u avangardnoj grupi EXAT 51 s kojom nastupa već od prve izložbe (Zagreb 1951) obilježava prijelaz u čistu apstrakciju, uz zadržavanje određenih lirske značajke iz prijašnjega razdoblja. Povratak figuraciji početkom sedamdesetih godina pokazuje znatnu neovisnost u odnosu na motiv (*Skalinada*, *Vrsar*, 1970) i ujedno potvrđuje njegove sklonosti prema intimističkim ugodajima, snažnom kolorističkom izričaju i gestualnosti. – Retrospektivna izložba njegovih scenografskih i slikarskih radova priređena je 1983. u Zagrebu.

LIT.: G. Quien, P. Selem i I. Zidić. Božidar Rašica, slikarstvo i scenografija 1932–1982 (katalog), Zagreb 1983.

G. Q.

ilustracija na str. 135

**RAŠICA, Marko**, slikar (Dubrovnik, 13. XI. 1883 — Koločep, 27. I. 1963). Slikao je od rane mladosti kao samouk; 1902. radi inscenaciju za dubrovačku premijeru Vojnovićeva *Ekvinocija*. Studira na Akademiji u Beču 1903–07; tamo izlaže prvi put na izložbi secesije 1903. Boravi 1907–09. u Ljubljani gdje je usko povezan s R. Jakopičem, I. Groharom i M. Sternenom, potom se usavršava 1912–13. u Nizozemskoj, 1913–14. u Pragu. Predavao je u Zagrebu na Obrtnoj školi 1917–32. i na Višoj stručnoj školi 1936–45. Otada je živio u Šilu na Krku (do 1955) i na Koločepu.

Isprva slika u duhu akademskoga realizma, potom se, pod vidljivim utjecajem V. Bukovca, opredjeljuje za divizionističku tehniku (*Pinije*, 1914). Secesijski lik. izraz, koji je usvojio još u Beču, dolazi do izražaja osobito na većim figuralnim kompozicijama (*Arkadija*, *Per aspera ad astra*, izložene na izložbi bečke secesije 1912). Tijekom druga desetljeća, nadahnut nar. umjetnošću, teži za stvaranjem nac. izraza: radi slike što ih karakteriziraju secesijska linija, dekorativnost i obilna primjena folklornih elemenata. Sklonost za dekorativno i monumentalno pokazuje u svojem sakralnom slikarstvu, u kojemu se ističe freska *Sv. Franjo propovijeda ribama* (1920, franjevačka crkva u Zagrebu). Vrijedan su dio njegova opusa akvareli (pretežno motivi iz Dubrovnika i okolice, s Krka, iz





S. RAŠKAJ, *Košara s cvijećem*. Zagreb, Zbirka dr. Josipa Kovačića

Kraljevice); otprilike do 1940. slika ih na klasičan način, dok poslije, uz primjenu posebne tehnike raznobojnih tuševa, postiže titravu prozračnost ugodaja mediteranskoga podneblja. Bavio se primijenjenom umjetnošću (medalje u bronci, iskucane srebrne korice knjiga, nacrti za tekstil), povremeno scenskom opremom i restauracijom umjetnina. Kroz cijelo njegovo djelovanje provlači se temeljno secesijsko usmjerenje uz pokušaje prilagođivanja suvremenim lik. težnjama. Samostalno je izlagao u Ljubljani (1908, 1913), Pragu (1913), Herceg-Novom (1915), Dubrovniku (1916, 1958), Zagrebu (1917, 1920, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1932, 1934, 1936, 1937, 1939, 1941, 1945), Osijeku (1923), Karlovcu (1924), Amsterdamu, Rotterdamu i Hagu (1934), Crikvenici (1952). Posmrtno izložbe priredene su mu u Dubrovniku 1964 i 1986.

LIT.: A. Jiroušek, Marko Rašica, *Vijenac*, 1923, 8 i 15. — I. Bošković, Marko Rašica kao scenograf dubrovačke praižvedbe »Ekvinocija«, *Rad JAZU*, 1965, 341. — V. Kružić Uchyt, Počeci moderne umjetnosti u Dubrovniku, u katalogu: 100 godina moderne umjetnosti u Dubrovniku, Dubrovnik 1978. — L. Aleksić, Marko Rašica (katalog), Dubrovnik 1986. N. B. B. i R.

**RAŠIĆ, Ante**, slikar i kipar (Imotski, 13. XII. 1953). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1977 (N. Reiser). Bio je suradnik Majstorske radionice Lj. Ivančića u Zagrebu i kiparskog ateljea M. Charpentiera u Parizu (1978/79). Pripada generaciji koja svojom umjetnost gradi na tradiciji konceptualizma i primarnoga izraza. Njegova djela karakterizira analitičko istraživanje strukture realnoga predloška (*Stolica s vrećicama*, 1976). Poslije 1980. radi kolaže, reljefe i metalne skulpture dinamičnih ritmova i slobodnih asocijacija (*Pejzaž*, 1984; *Podne*, 1984–86; *Dugo ljeto*, 1984–86). Za Park skulpture u Gajnicama u Zagrebu izradio kompoziciju *Nadengrad* (1986). Samostalno izlagao u Slavenskome Brodu, Zagrebu, Splitu i Beogradu.

LIT.: D. Matičević, Ante Rašić (katalog), Zagreb 1986.

Ž. Ké.

**RAŠKAJ, Slava**, slikarica (Ozalj, 2. I. 1877 — Stenjevec kraj Zagreba, 29. III. 1906). Gluhonijemom od rođenja, školovala se u Zavodu za gluhonijemce u Beču (1885–93), odakle se vraća u Ozalj. God. 1895. dolazi u Zagreb, gdje boravi u Zavodu za gluhonijemce; 1896. postaje učenicom B. Čikoša-Sesije. U Ozalj se ponovno vraća 1899. Potom boravi u Zlataru (1899) i Orahovici (1900). Od 1901. javljaju se znakovi duševne bolesti, a 1902. smještena je u Zavod za umobolne u Stenjevcu, gdje ostaje do smrti. S. Raškaj počinje crtati još kao dijete. Za razvitak njezinoga lik. dara i stupanje u javnost najzaslužniji je Čikoš-Sesija koji je uvodi u Društvo hrvatskih umjetnika. Izlagala je na prvoj izložbi Društva (Hrvatski salon), potom na

austroug. izložbi u Petrogradu (1899) i Svjetskoj izložbi u Parizu (1900), gdje su njezini akvareli (*Lopoči iz Botaničkog vrta* i dvije zagrebačke vedute) izloženi u odjelu hrv. školstva (danas u Školskome muzeju u Zagrebu). Izlaže 1901. na putujućoj izložbi Društva hrvatskih umjetnika (12 djela), kada postaje i njegovim članom, te 1902. i 1903. na izložbama Društva umjetnosti. Radovi su joj reproducirani 1898. u petnaestom broju časopisa »Vienac« (7 crteža), u publikaciji »Hrvatski salon« i časopisu »Život«.

Njezin se dragocjeni opus sastoji od akvarela, te nešto pastela, ulja i crteža. Među ranim radovima najbrojnije su mrtve prirode nastale pod utjecajem Čikoša-Sesije, a oko 1898. u nekim se njezinim djelima osjeća utjecaj Jugendstila (ciklus akvarela *Lopoči*). Veći dio opusa čine akvareli i pasteli nastali u Ozlju između 1899–1901. Krajolik Ozlja i okolice, te povremeno ljudska figura, osnovni su motivi toga razdoblja (*Ozalj*, 1899; *Stablo u snijegu*, 1900; *U seljačkoj sobi*, 1900; *Djevojčica*, 1900; *Seljačić*, 1900; *Rano proljeće*, 1901). Postignutim ozračjem, specifičnim plenerizmom i slikanjem svjetla, ostvarenim u tim djelima, dala je osеbujan prinos povijesti hrv. slikarstva. S. Raškaj pripada razdoblju moderne i to komponenti njezinih impresionističkih struja. Posebno je važna njezina uloga u povijesti hrv. akvarela. Samostalne izložbe priredene su joj u Zagrebu (1957, 1969, 1977), Splitu (1962), Ozlju (1977) i Rijeci (1993).

LIT.: V. Lunaček, Slava Raškajeva, *Savremeni*, 1906, 5. — Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata u XIX. stoljeću, Zagreb 1934. — M. Peić, Slava Raškaj, Beograd 1957, Zagreb 1985. — Z. Rus, Slava Raškaj, Kolo, 1969, 8–9. — J. Ušković, Slava Raškaj (katalog), Zagreb 1969. — Ž. Čorak, Boja, zvuk tišine, u knjizi: Kaleidoskop, Zagreb 1970. — J. Ušković, Slava Raškaj i secesija, 15 dana, 1977, 8. — M. Peić, Slava Raškaj, u knjizi: Portreti hrvatskih umjetnika 19. i 20. stoljeća, Zagreb 1986. — B. Cеровac, Slava Raškaj (katalog), Zagreb 1993. J. Uić.

ilustracija na str. 138

**RATKAJEC-KOČICA, Ljubica**, keramičarka (Zagreb, 28. II. 1935). Završila Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1956 (S. Skopal). God. 1958–69. radi u Steklarni »Boris Kidrič« u Rogaškoj Slatini kao oblikovateljica. Izrađuje slobodne kompozicije od obojena i bezbojna stakla, primjenjujući različite tehnike obrade i ukrašavanja; posebno se posvećuje istraživanju oblika. U keramici modelira skupine figura; istražujući strukturu gline postiže različite efekte na površinama. — Samostalno izlagala u Splitu i Zagrebu.

LIT.: M. Baričević, Ljubica Ratkajec-Kočica (katalog), Split 1983. — V. Maleković, Ljubica Ratkajec-Kočica (katalog), Zagreb 1988. — Đ. Comisso, Ljubica Ratkajec-Kočica 1963–1988, Zagreb 1988. Ma. B.